

19.01.2018

POL-2017-52685

Erityisavustaja Erik Asplund  
Liikenne- ja viestintäministeriö  
PL 31  
00023 Valtioneuvosto

LVM/2370/03/2017

**Lapin poliisilaitoksen vastaus LVM:n lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi ajoneuvolain 16 §:n muuttamiseksi / moottorikelkan määritelmän muuttaminen**

**Yleistä**

Lähtökohta tälle esitetylle muutokselle on kaupallinen, eli palvella matkailuelinkeinoa. Matkailuyrittäjille on tarkoitus antaa selkeästi enemmän kuljetuskapasiteettia kuljettaa ja palvella asiakkaitaan, tarvittaessa myös yksittäisillä maastoajoneuvoilla.

Lapin matkailu kasvaa tällä hetkellä erittäin voimakkaasti. Kasvu on ollut kiivainta joulun ja uudenvuoden aikoihin, jolloin olosuhteet moottorikelkkareitistöllä ovat kaikkein haastavimmat johtuen pimeimmästä vuoden ajasta, pakkasista ja lumesta.

Tänä talvikautena lunta on hyvin runsaasti, mutta jonakin toisena vuonna lunta voi olla hyvinkin niukasti, mikä voi aiheuttaa merkittävää haittaa ja turvallisuusriskiä maastossa ja moottorikelkkareitistöllä liikkumiseen. Matkailuyrittäjillä on kuitenkin suuria tarpeita/ paineita lähteä liikenteeseen olivatpa olosuhteet mitkä tahansa.

Luonnos hallituksen esitykseksi ajoneuvolain 16 §:n muuttamiseksi käsittelee moottorikelkkojen luokittelua koskevia säännöksiä. Tarkoituksena on muuttaa ajoneuvolain 16 §:n sisältöä siten, että moottorikelkan suurinta sallittua omamassaa 500 kg korotetaan siten, että se olisi 800 kg.

Lisäksi moottorikelkan suurinta sallittua henkilölukua ehdotetaan korotettavaksi. Nykyisin on sallittu 1 + 2, ehdotuksen mukaan tulisi olemaan 1 + 4.

Omamassan ja henkilöluvun korottaminen tarkoittavat käytännössä sitä, että tulevaisuudessa liikenteessä olevan täyteen kuormatun moottorikelkan kokonaisuudessa voisi olla n. 1100 -1200 kg, matkustajien painosta riippuen.

Moottorikelkan omamassan korottaminen tarkoittaa samalla sitä, että siihen voidaan kytkentäsäännösten (1,5 x moottorikelkan omamassa) mukaisesti kytkeä entistä selkeästi painavampi perävaunu / reki. Perävaunun massa voisi olla enintään 1200 kg. Tällä hetkellä perävaunun massa voi olla enintään 750 kg.

Tällaisen täyteen kuormatun moottorikelkan ja perävaunun yhdistelmän todellinen massa voisi olla esitetyn muutosesityksen mukaan enimmillään n. 2400 kg, mikä on n. kymmenkertainen verrattuna tällä hetkellä valtaosin käytössä olevien moottorikelkkojen massaan.

Vastaavasti pelkästään moottorikelkkojen massoja verrattaessa vastaava ero olisi noin kolminkertainen.

Kuljetuskapasiteetti uusilla massoilla mahdollistaa merkittävän nousun nykyiseen verrattuna.

Moottorikelkan perävaunuun / rekeen voitaisiin muutoksen jälkeen kuormata n. 10- 15 aikuista tai n. 20- 30 lasta.

Voimassa olevan säännösten mukaan perävaunun henkilömäärää rajoittaa ainoastaan kytkentämassa.

Muutos mahdollistaa siis tulevaisuudessa merkittävästi suurempien (mitat ja massat) moottorikelkkojen liikenteen moottorikelkkareitistöllä ja tietysti kaikkialla muuallakin, missä niillä on luvallista liikkuu.

Isot moottorikelkat (massat välillä 500- 800 kg) on rakennettu ja varusteltu erityisesti raskaisiin työtehtäviin ja mahdollisimman monen matkustajan kuljettamiseen.

Tämän seurauksena kelkan suunnittelun pääpaino ei välttämättä ole ollut niinkään hyvät ajo- ominaisuudet, varsinkaan kovemmissa nopeuksissa, vaan tavoitteena on ollut kelkan maksimaalinen vetoteho sekä kuormankantokyky.

Tämä nyt suunnitteilla oleva ajoneuvolain muutos tulee mahdollistamaan myös muunlaisten suurempien moottorikelkaksi rekisteröityjen ajoneuvojen, kuten 6-pyöräiset telamönkijät, rinnakkain istuttavat "Side By Side"- telamönkijät sekä muiden raskaampien lumiajoneuvojen käyttämisen moottorikelkkareiteillä.

Koska moottorikelkan ohjaaminen ja hallinta perustuu pitkälti kuljettajan sekä matkustajan / matkustajien vartalon kallistamiseen, eli painopisteen muuttamiseen, on tällaisen suuren, täyteen kuormatun moottorikelkan ohjaaminen varsinkin pehmeällä lumella erittäin vaikeaa.

Ohjaamiseen vaikuttaa kelkan koko, paino sekä painopiste, joka esimerkiksi 2-telaisten moottorikelkkojen kohdalla on varsin korkea.

Nämä uudet suuremmat moottorikelkat ovat jo sen verran kookkaita ja painavia, että niitä voitaisiin jo perustellustikin pitää moottorikelkkamaailman kuorma- tai linja-autoina.

### **Moottorikelkkareitit**

Moottorikelkkareitit ovat tällä hetkellä maamme liikenneympäristössä kaikkein haastavimpia paikkoja ajaa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla. Tämä johtuu reittien rakenteesta, ympäristöstä johon ne on rakennettu sekä jatkuvasti muuttuvista olosuhteista. Reitit ovat usein sellaisia, että puusto on aivan reitin reunassa muodostamassa periksi antamattoman esteen.

Reitit kulkevat hyvin vaihtelevissa maastoissa, joissa on paljon näkemää rajoittavia mäkiä ja mutkia sekä pitkiä suoalueita, joilla lumituisku voi hyvin lyhyessä ajassa häivyttää reitin lähes näkymättömiin sekä tuoda reitille runsaasti uutta pehmeää lunta.

Reittien leveys vaihtelee valvonnassa tehtyjen havaintojen perusteella pääosin välillä 2-4 metriä. Tätäkin kapeampia osuuksia on olemassa. Lisäksi moottorikelkkareittien huolto ja ylläpito vaihtelee suuresti.

Virallisten moottorikelkkailureittien lisäksi on olemassa vielä merkittävästi enemmän moottorikelkkauria, joiden hoito ja kunnossapito ovat vielä moottorikelkkareittejäkin vähäisempää ja joiden leveys vaihtelee suuresti.

Lapin poliisilaitoksen pitkäaikaisten valvonnassa todettujen havaintojen mukaan moottorikelkkareiteillä liikkuu erittäin kirjavaa ajotaitoa tai -kokemusta omaavia kuljettajia joko omatoimisesti tai ohjattuina.

Moottorikelkkareiteillä on voimassa nopeusrajoituksia, mutta niitä rikotaan usein hyvinkin räikeästi.

Lisäksi moottorikelkkareiteillä on hyvin tavallinen ajotapa oikoa näkemäl-tään rajoittuneissa mutkissa vastaantulevan liikenteen puolta käyttäen. Lapin alueella on myös valitettavan usein tyypillistä kelkkailla päihtyneenä, ainakin syrjemmällä sijaitsevilla reiteillä.

Edellä mainittujen asioiden perusteella uusien kookkaampien ja kuljetuskapasiteetiltaan merkittävästi suurempien moottorikelkkojen tulo moottorikelkkareitistölle tulee ottaa liikenneturvallisuuden näkökulmasta lainsäädännössä riittävällä vakavuudella huomioon.

Lapin poliisilaitos ei vastusta muutosta, mikäli tässä yhteydessä otetaan liikenneturvallisuus riittävästi huomioon. Tämä edellyttää käsityksemme mukaan muutoksia muihinkin säädöksiin kuin vain nyt käsitelty ajoneuvolain 16 §.

### **Lapin poliisilaitoksen esittämät muutokset muihin säädöksiin:**

#### **Maastoliikenneasetus 14 § sekä AAKT 3 §.**

Nopeusrajoitus moottorikelkkareitillä ja maastossa on nykyisin 60 km/h, maastossa jääalueella 80 km/h, ja mikäli reessä on matkustajia nopeusrajoitus on 40 km/h.

Nämä ovat edelleen perusteltuja nopeusrajoituksia.

Esitämme, että ns. raskaan moottorikelkan (omamassa 500- 800kg) säädetään ajoneuvokohtaiseksi nopeusrajoitukseksi maastossa ja moottorikelkkareitillä 40 km/h, jäällä 60 km/h ja kuljetettaessa moottorikelkan perävau- nussa / reessä henkilöitä 40 km/h.

#### **Ajoneuvon leveys AAKT 27a §, kohta b**

Moottorikelkan suurimmaksi sallituksi leveydeksi tulee säätää 1,7 metriä.

Moottorikelkan perävaunun / reen suurin sallittu leveys moottorikelkkareitillä 1,7 metriä.

Määritelmä on tarpeen, koska painavammat kelkat ovat myös kooltaan suurempia ja näin ollen lisäävät kohtaamisonnettomuuden riskiä.

Perävaunun / reen osalta leveys 1,7 m vain moottorikelkkareitillä, koska kuljetustarpeita maastossa voi olla leveämmillekin perävaunuille ja laitteille.

### **Valaisimet ja rakenne Trafín määräys: Trafi/26407/03.04.03.00/2015**

Moottorikelkassa, jossa ei ole rinnakkaisia istuinpaikkoja on mahdollista käyttää vain yhtä lähi- ja takavalaisinta ajoneuvon keskilinjassa. Ajoneuvon havaittavuuden lisäämiseksi kohtaamistilanteissa tulee säätää pakolliseksi ajoneuvon suurinta leveyttä osoittavat valaisimet ajoneuvon eteen ja taakse silloin kun ajoneuvon leveys on yli 1,5 m.

Sama koskee myös perävaunua moottorikelkkareitillä.

Takavalaisimet moottorikelkan perävaunussa moottorikelkkareitillä tulee säätää pakollisiksi henkilöitä kuljetettaessa. Tällä hetkellä voimassa olevan määräyksen mukaan takavalaisimet eivät ole pakolliset, jos vetävän ajoneuvon takavalaisin/valaisimet ovat selvästi näkyvissä.

Tämä aiheuttaa tulkinnanvaraisuutta valvonnassa. Pakollisuus parantaisi perävaunun havaittavuutta ja siten liikenneturvallisuutta henkilöitä kuljetettaessa.

Hitaanajoneuvonkilpi tulee säätää pakolliseksi varusteeksi ns. raskaisiin moottorikelkkoihin (omamassa 500- 800 kg) ja niihin kytkettäviin perävaunuihin.

Ko. ajoneuvojen ajoneuvokohtainen nopeusrajoitus tulee olemaan 40 km/h, kilpi lisää havaittavuutta takaapäin.

Moottorikelkan perävaunu ei ole rekisteröintivelvollisuuden alainen, joten sitä koskevat rakenteelliset määräykset ovat hyvinkin puutteelliset.

Koska kuljetettavien henkilöiden lukumäärää säätelee vain ajoneuvon kytkentämassa, voi perävaunujen valmistajilla olla tarve tehdä perävaunuista mahdollisimman kevytrakenteisia, jolloin turvallisuus voi jäädä toissijaiseksi.

Tähän asiaan olisi hyvä perehtyä ja saada ajantasaiset säännökset henkilöiden kuljettamiseen käytettävien moottorikelkan perävaunujen rakenteesta ja varusteista.

Tämän muutoksen myötä moottorikelkkareiteille tulee varmuudella jossakin aikataulussa yrittäjiä pelkästään ammattimaiseen henkilöiden kuljettamiseen paikasta toiseen.

**Suojakypärän käyttövelvollisuus TLL 89 § sekä vapautukset AAKT 6 §**

Säännösten mukaan moottorikelkan kuljettajan ja matkustajan on käytettävä suojakypärää. Sama koskee myös moottorikelkan perävaunussa matkustavaa, paitsi jos perävaunu on umpinainen.

Millainen on umpinainen moottorikelkan perävaunu?

Sille ei löydy mitään määritelmää, vaan valvojan on tapauskohtaisesti tehtävä tulkinta asiasta. Tämä ongelma on ollut voimassa jo kauan aikaa.

Nyt käsiteltävä ajoneuvolain muutos mahdollistaa, että liikennöinti tällaisilla umpinuisilla perävaunuilla tulee lisääntymään. Tässä yhteydessä tulee säätää määritelmä mitä vaaditaan rakenteilta, että kyseessä olisi lainsäädännössä tarkoitettu umpinainen moottorikelkan perävaunu.

**Ajokorttivaatimus, Ajokorttilaki 4 §**

Ajokorttilain mukaan moottorikelkan, sekä moottorikelkan ja siihen kytketävän hinattavan ajoneuvon muodostaman yhdistelmän kuljettamiseen vaaditaan T-luokan ajokortti. Ajokortin voi saada 15- vuotta täyttänyt henkilö.

Nyt käsiteltävä ajoneuvolain muutos mahdollistaa, että moottorikelkkareitillä on liikenteessä ajoneuvoyhdistelmä, jossa vetävässä moottorikelkassa on kuljettajan lisäksi neljä matkustajaa, ja perävaunussa matkustajien koosta riippuen jopa 20- 30 matkustajaa.

Kyseistä yhdistelmää saa siis kuljettaa nykysäännösten mukaan T-luokan ajokortilla. Millään muulla maanpäällä kulkevalla yleisessä liikenteessä käytettävällä ajoneuvolla / -yhdistelmällä tällaisen henkilömäärän kuljettaminen ei ole mahdollista näin pienin vaatimuksin saatavalla ajokortilla.

Lapin poliisilaitos esittää tämän ajokorttiasian pikaista käsittelyyn ottoa nimenaan liikenneturvallisuuteen perustuen.

**Siirtymäsäännös rekisteröintivelvollisuudesta**

Ajoneuvolain 16 §:n muutos on tarkoitus saattaa voimaan maaliskuussa 2018. Siirtymäsäännös tulisi mahdollistamaan käyttää moottorikelkkareitillä nykyisin moottorireeksi katsottavia ajoneuvoja, jotka täyttävät uuden määritelmän moottorikelkasta 31.9.2018 saakka.

Valvonnan mahdollistamiseksi myös näiden ajoneuvojen osalta tulee säätää velvollisuus pitää mukana ajoneuvoa moottorikelkkareitillä käytettäessä valmistajan tai muun luotettavan tahon antamaa todistusta ajoneuvon omamassasta sekä sallitusta henkilöluvusta.

Lapin poliisilaitoksessa tämän lausunnon antamiseen ovat osallistuneet:

- ylikomisario Rauno Pätsi ja
- ylikonstaapeli Pasi Vartioniemi Rovaniemen pääpoliisiasemalta sekä
- ylikonstaapeli Jarkko Ryttilä ja
- vanhempi konstaapeli Eero Heikkilä Sodankylän poliisiasemalta.

Kyseisillä henkilöillä on kaikilla pitkäaikainen kokemus maastoliikenteen valvonnasta.

Pätsi, Ryttilä ja Heikkilä kuuluvat myös Lapin liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntaan, ja he ovat siinä toimessa tutkineet lukuisia sekä moottorikelkkareiteillä, että maastossa sattuneita moottorikelkkaonnettomuuksia.

Heikkilä on lisäksi valtakunnallinen moottorikelkkapoliisien ajokouluttaja. Erityisosaamisalueena hänellä on myös moottorikelkkojen tekniset ominaisuudet.

Poliisipäällikkö

Esa Heikkinen

Ylikomisario

Rauno Pätsi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 19.01.2018 klo 07:48. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-  
mosta.

Jakelu

LVM: n kirjaamo [kirjaamo@lvm.fi](mailto:kirjaamo@lvm.fi)  
Erik Asplund [erik.asplund@lvm.fi](mailto:erik.asplund@lvm.fi)  
Lapin poliisilaitoksen kirjaamo

Tiedoksi

Poliisitarkastaja Timo Ajaste POHA  
yk. Pasi Vartioniemi  
yk. Jarkko Ryttilähti  
vk. Eero Heikkilä